

دوره آموزشی - کاربردی مباحث حقوقی بازار سرمایه ویژه مدیران شرکتهای پذیرفته شده در بورس تهران

مدرس: غلامعلی میرزایی منفرد

دکتری حقوق جزا و جرمشناسی

وکیل دادگستری، مدیر سابق گروه مشاوران حقوقی سازمان بورس

دبیر سابق هیات داوری بورس

اوصاف یک بازار کارا

efficient market

(liquidity)

(transparency)

(responsibility)

(equity)

کارایی عملیاتی

کارایی اطلاعاتی

مسئولیت پذیری و پاسخگویی

انصاف و عدالت

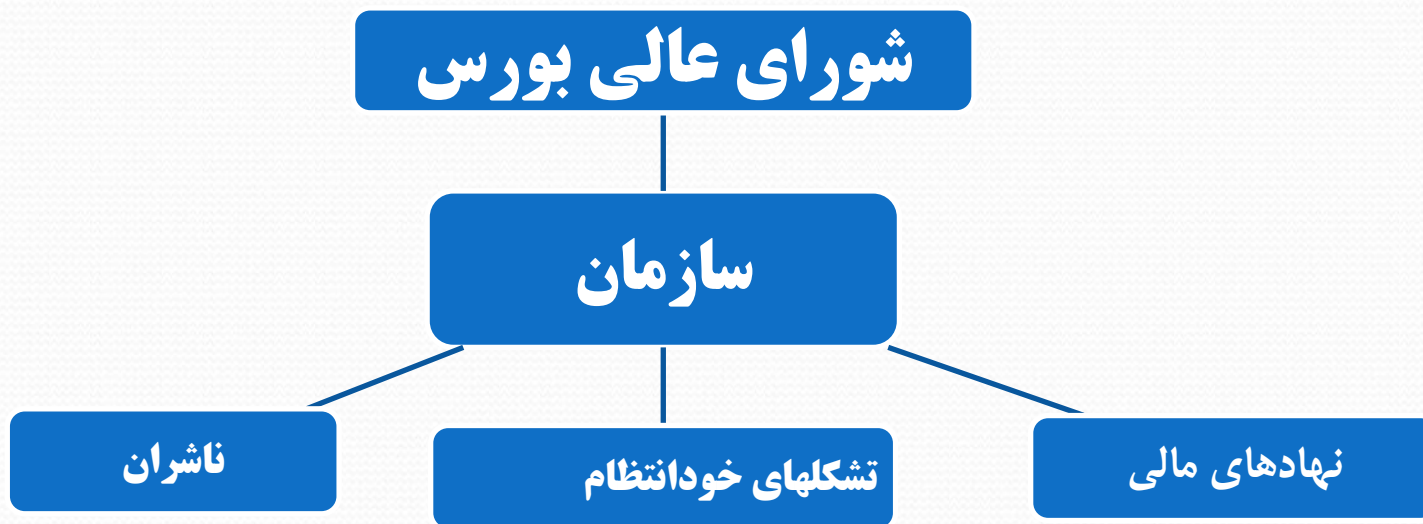
محیط قانونی فعالیت مدیران

1. لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (۱۳۴۷)
2. قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴)
3. قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید (۱۳۸۸)
4. قانون برنامه ششم توسعه ماده ۶۸
5. قانون احکام دائمی ماده ۳۶
6. قانون رفع موانع تولید م ۲۷ م ۲۸
7. مصوبات هیئت وزیران (از جمله آئین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار - ۱۳۸۶)
8. مصوبات شورای عالی بورس و اوراق بهادار
9. مصوبات سازمان بورس و اوراق بهادار
10. استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی
11. اساسنامه، مصوبات مجامع عمومی و هیئت مدیره
۱۰. سایر قوانین و مقررات

رویدادنگاری قانونی

- قانون تاسیس بورس اوراق بهادار ۱۳۴۵
- **ق. بازار اوراق بهادار ۱۳۸۴:** تحول ساختاری نظارت و اجرا، جرم انگاری جدید، نظارت بر بازار اولیه، شفافیت اطلاعاتی
- **ق توسعه ابزارها ۱۳۸۸:** احراز و سلب صلاحیت حرفه ای مدیران، جریمه نقدی، دعاوی سود، ضابطان خاص دادگستری، ارائه اطلاعات به سازمان
- **ق. برنامه پنجم ۱۳۸۹:** عدم رسمیت معاملات سهام خارج از بورس و فرابورس، الزام به ثبت اوراق بهادار، ثبت نهاد مالی نزد سازمان، ثبت سوابق مدیران.
- **ق رفع موانع تولید ۱۳۹۴:** صندوق تثبیت بازار سرمایه، معافیت های مالیاتی جدید برای صکوک و سایر اوراق بهادار، اجازه انتشار اوراق مشارکت به سازمان بورس و اوراق بهادار، معاملات ثانویه اوراق مشارکت یا صکوک در بورس یا بازار خارج از بورس و پیش بینی سهام خزانه (۱۰٪)
- **ق احکام دائمی برنامه های توسعه کشور ۱۳۹۵:** تکرار الزامات ق برنامه پنجم در ماده ۳۶
- **ق برنامه ششم ۱۳۹۶:** مجامع الکترونیکی، انتشار آگهی و اعلامیه پذیره نویسی بند چ م ۶۸

ساختار بازار سرمایه

اهم مسئولیت‌های مدیران طبق قانون تجارت

1. تنظیم ترازنامه، صورت سود و زیان و گزارش فعالیت هیئت مدیره (ماده ۲۳۲)
2. پرداخت سود به صاحبان سهام حداکثر ظرف ۸ ماه پس از مجمع (ماده ۲۴۰)
3. استفاده از خدمات حسابداران رسمی و ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده (ماده ۲۴۲)
4. تشکیل به موقع مجمع عمومی عادی سالانه و برقراری امکان حضور سهامداران در مجمع (مواد ۹۰، ۹۱، ۱۳۸ و ۲۵۳)
5. جبران خسارات وارده به شرکت که ناشی از تقصیرات مدیران است (ماده ۱۱۴)
6. مسئولیت در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلف از مقررات قانونی، اساسنامه و مصوبات مجمع عمومی منفرداً یا مشترکاً (ماده ۱۴۲)

اهم مسؤولیت‌های مدیران طبق قانون بازار اوراق بهادار

بازار اولیه

1. اخذ مجوز عرضه عمومی از سازمان جهت پذیره‌نویسی و انتشار اوراق بهادار
(ماده ۲۲ قانون)

2. اعلام نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار به سازمان حداکثر ۱۵ روز پس از
عرضه عمومی (ماده ۲۳ قانون)

«دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار - مصوب شورای عالی بورس ۱۳۸۵»

بازار ثانویه

1. الزامات افشای اطلاعات ناشران ثبت شده نزد سازمان (ماده ۴۵ قانون)

- افشاء رسمی کدال - عدم مصاحبه با خبرگزاری خاص - افشای جامع و مانع

ادامه

۵. رعایت مقررات انضباطی (ماده ۳۵ قانون)

«دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس - مصوب هیئت مدیره سازمان ۱۳۸۷»

۶. اطلاع رسانی در خصوص معاملات اوراق بهادار که مبتنی بر اطلاعات نهانی نیست (تبصره ۲ ماده ۴۶ قانون)

«دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش دهی دارندگان اطلاعات نهانی - مصوب هیئت مدیره سازمان ۱۳۸۶»

۷. انتشار اطلاع جامع فعالیت شرکت بر اساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی (ماده ۴۱ قانون)

۸. تهیه صورت های مالی طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش دهی مالی و آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی که سازمان ابلاغ می نماید (ماده ۴۲ قانون)

آئین نامه اجرایی قانون بازار / قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی

1. برخورداری از صلاحیت حرفه‌ای لازم و عدم تصدی سمت در صورت سلب صلاحیت (ماده ۱۳ قانون توسعه ابزارها)
2. رعایت قوانین و مقررات حاکم بر ناشران (ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها)
3. پرداخت به موقع سود در چارچوب مقررات (ماده ۱۵ قانون توسعه ابزارها)
4. ارائه اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز سازمان (ماده ۱۶ قانون توسعه ابزارها)

قوانین و مقررات انضباطی ناشران

۱- قانون بازار اوراق بهادار:

- بازار اولیه: افزایش سرمایه و عرضه عمومی اوراق با مجوز سازمان

- بازار ثانویه: شفافیت اطلاعاتی

۲- قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید

- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران

- جریمه نقدی از ۳.۲۰۰.۰۰۰ تومان تا ۳۲۰ میلیون تومان

- پرداخت سود مصوب سررسید شده

- تکلیف به ارائه اطلاعات به سازمان

۳- دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان

- افشای قابل اتکا، به موقع و به دور از جانبداری اطلاعات بااهمیت
- مسئولیت مدیران در شفاف سازی در مورد شایعات
- انتشار اطلاعات از طریق سامانه رسمی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان (کدال)
- عدم افشای اطلاعات نادرست، خلاف واقع، گمراه کننده، بی اساس، اغراق آمیز و ناقص
- مسئولیت جلوگیری از افشای غیر رسمی اطلاعات
- افشای اطلاعات در خصوص: گزارش ها و صورت های مالی سالانه و میان دوره ای، مجامع، سایر اطلاعات بااهمیت

۴- دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

- وظایف ناشر در خصوص ارسال اطلاعات و رعایت حقوق سهامداران
- - صورت‌های مالی ناشر و اشخاص تحت کنترل آن باید همواره توسط حسابرس معتمد رسیدگی شود.
- - ناشر مکلف است صورتهای مالی را به گونه‌ای تهیه نماید که حسابرس و بازرس قانونی نسبت به آنها گزارش «مردود» یا «عدم اظهارنظر» ارائه ننماید.
- - ناشر مکلف است سود تقسیم شده مصوب مجمع عمومی را طبق برنامه اعلام شده و با رعایت مهلت قانونی، به سهامداران پرداخت نماید.
- - در صورتی که عملکرد شرکت در پایان سال مالی منتج به زیان خالص و یا عملیاتی شده باشد، ناشر موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از ارائه صورتهای مالی حسابرسی شده سالانه، دلایل زیاندهی و برنامه آتی خود را برای رفع موانع و سودآور شدن شرکت به سازمان ارائه نماید.

وظایف ناشر در خصوص برگزاری مجامع عمومی

- تعیین مکان برگزاری مجمع، به نحوی که امکان حضور سهامداران جزء فراهم نگردد
- عدم اخذ موافقت سازمان در خصوص تغییر در مفاد اساسنامه، قبل از برگزاری مجمع عمومی فوق العاده
- عدم حضور مدیرعامل و اعضای موظف هیئت مدیره در مجامع عمومی ناشر. (در صورتی که تصویب صورت‌های مالی جزء موضوعات مجمع باشد، حضور بالاترین مقام اجرایی بخش مالی ناشر در زمان طرح و رسیدگی به صورت‌های مالی نیز الزامی است.)
- عدم رعایت مفاد اساسنامه مبنی بر عدم انجام معاملاتی نظیر معاملات شرکت توسط مدیران و مدیرعامل، که متضمن رقابت با عملیات شرکت باشد
- پرداخت هرگونه وجهی تحت عنوان کمک بلاعوض به اشخاص خارج از شرکت بدون تصویب مجمع عمومی
- پرداخت مبالغی تحت عنوان حق مدیریت، حق الزحمه نظارت و نظایر آن به سهامدار و یا سهامداران عمده
- دعوت از مجمع عمومی عادی جهت بررسی موضوع انتشار اوراق مشارکت، بدون اخذ تأییدیه سازمان مبنی بر رعایت مقررات ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار
- دعوت از مجمع عمومی فوق العاده برای بررسی موضوع تغییر سرمایه، بدون اخذ تأییدیه سازمان مبنی بر رعایت قانون و مقررات

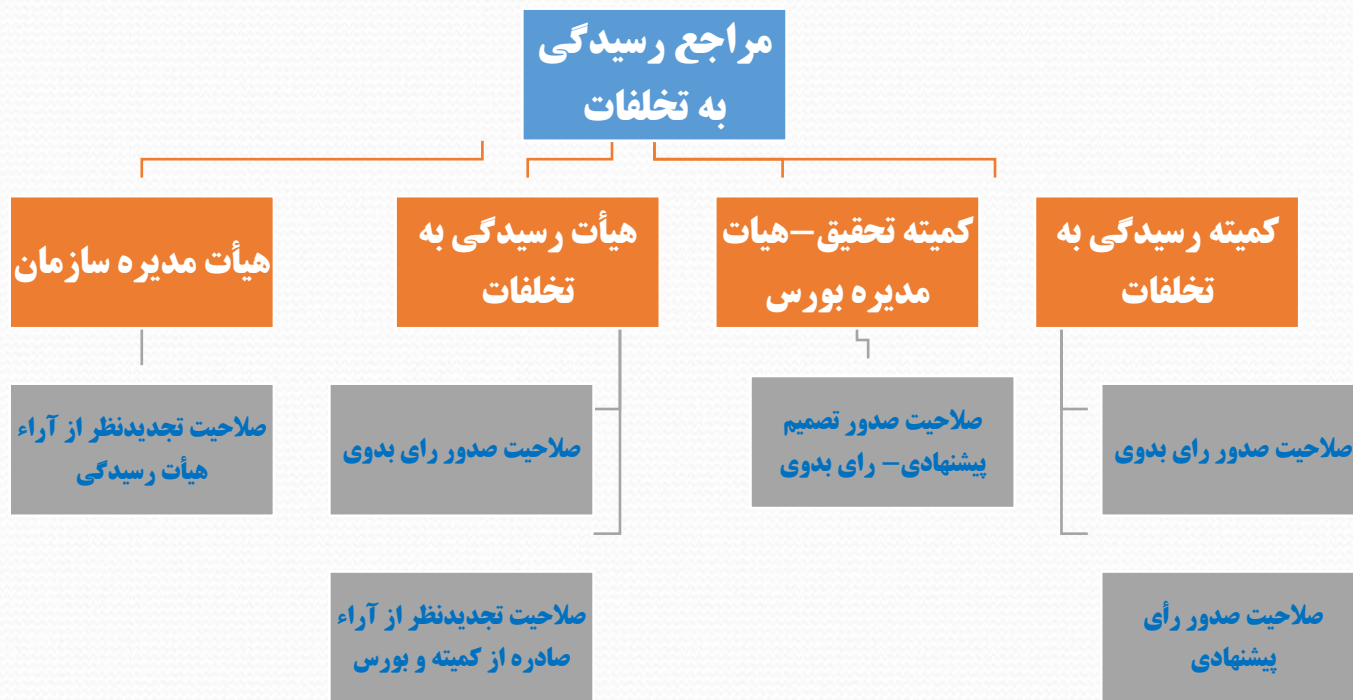
تأخیر در افشای صورتهای مالی

- ۱. صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده
- ۲. گزارش هیئتمدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس در مورد آن
- ۳. صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده شرکتهاى تحت کنترل
- ۴. صورتهای مالی میان دورهای ۶ ماهه حسابرسی شده
- ۵. اطلاعات و صورتهای مالی میان دورهای ۳، ۶ یا ۹ ماهه حسابرسی نشده
- ۶. صورتهای مالی سالانه حسابرسی نشده

تنبیهات انضباطی ناشران

- جریمه نقدی ناشر
- جریمه نقدی مدیران
- سلب صلاحیت مدیران ناشر و یا سهامدار / سهامداران عمده ناشر، در صورتی که ناشر یا سهامداران عمده آن نهاد مالی باشند
- محرومیت از انجام بخشی از فعالیتها، تعلیق یا لغو مجوز ناشر و یا سهامدار / سهامداران عمده ناشر، در صورتی که ناشر یا سهامداران عمده آن نهاد مالی باشند
- توقف موقت معاملات اوراق بهادار ناشر در بورس
- تعلیق یا لغو پذیرش اوراق بهادار ناشر در بورس
- اعلام عمومی آرای انضباطی صادره
- تذکر / اخطار کتبی به ناشر و مدیران ارشد آن با / بدون درج در پرونده

مراجع رسیدگی به تخلفات انضباطی

صلاحیت مراجع رسیدگی به تخلفات انضباطی

- **کمیته رسیدگی به تخلفات:** صلاحیت عام برای بررسی کلیه تخلفات از قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار به استثنای لغو و تعلیق مجوزها و اعمال مجازات جریمه نقدی و سلب صلاحیت مدیران.

- **هیأت مدیره بورس:** کمیته تحقیق پس از رسیدگی، تصمیم پیشنهادی خود را به هیأت مدیره بورس ارسال می نماید تا این مرجع با لحاظ پیشنهاد، به تخلف رسیدگی و رأی بدوی را صادر نماید.

- **هیأت رسیدگی به تخلفات:** دارای دو شأن "بدوی" و "تجدیدنظر" بوده و در مواردی که کمیته صلاحیت اعمال تنبیه انضباطی را ندارد، نظر پیشنهادی کمیته، به "هیأت رسیدگی به تخلفات" ارجاع شده تا نسبت به تصمیم گیری و اعمال مجازات به عنوان مرحله بدوی رسیدگی اقدام نماید. این هیأت در خصوص درخواست های تجدیدنظر از آراء صادره بدوی "کمیته رسیدگی به تخلفات" و "بورسها" مرجع تجدیدنظر است.

● **هیأت مدیره سازمان:** آرائی که توسط هیأت رسیدگی و به عنوان بدوی صادر می‌شود، قابل تجدیدنظر در هیأت مدیره سازمان است. آرای سازمان قطعی و لازم الاجراست.

الف: کمیته سازش کانون ها

تشکیلات سازمانی

آیین رسیدگی

شرایط رسیدگی

صلاحیت

غلامعلی میرزایی منفرد

mirzaie784@yahoo.com

ب- هیات داورى

۱- ساختار سازمانى

۲- آیین دادرسی

۳- ماهیت

۴- صلاحیت

۵- استقلال قضایی

۶- صدور رای

۷- قطعیت آراء

۸- اجرای آراء

غلامعلی میرزایی منفرد

mirzaie784@yahoo.com

انواع اختلافات حرفه‌ای

- عدم پرداخت سود توسط ناشران
- عدم ارسال گواهی حق تقدم به سهامدار
- عدم پرداخت وجه حاصل فروش حق تقدم استفاده نشده ظرف مهلت مقرر
- فروش سهام بدون مجوز
- خرید سهام بدون مجوز
- عدم فروش سهام
- فروش بدون مجوز حق تقدم
- عدم تحویل کالا
- عدم پرداخت وجه توسط کارگزار
- انتقال وجه به غیر بدون مجوز صاحب حساب
- معاملات آتی طلا
- معاملات اعتباری

جرایم بورسی

- **آئین دادرسی کیفری**
- **تحقیقات اولیه و مقدماتی**
 - ۱- جهات شروع به تحقیق
 - ۲- اختیارات سازمان در گردآوری مستندات و مدارک
- **طرح شکایت کیفری**
 - ۱- نقش و جایگاه سازمان
 - ۲- کارکنان ویژه سازمان، ضابطان خاص دادگستری
 - ۳- مراجع رسیدگی کننده به جرایم بازار
- **خسارات ناشی از جرایم بازار**
- **عمومی یا خصوصی بودن جرایم بازار**

غلامعلی میرزایی منفرد

mirzaie784@yahoo.com

گونه‌شناسی جرایم بورسی

- جرایم علیه شفافیت: جرم عدم افشاء، تقصیر در اظهارنظر
- جرایم علیه معاملات: معاملات متکی بر اطلاعات نهانی، سوء استفاده از اطلاعات نهانی
- جرایم علیه یکپارچگی و نظم بازار: دستکاری بازار، خیانت در امانت، فعالیت بدون مجوز

جرایم

● جرم معامله متکی بر اطلاعات نهانی (Insider Trading)

● - اطلاعات نهانی

● الف: محرمانه بودن اطلاعات

● (اطلاعات افشاءنشده برای عموم)

● ب: اهمیت اطلاعات

● (در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می‌گذارد)

● - بند ۴ م ۴۵ قانون بازار

● - ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان مصوب ۳/۵/۸۶ هیئت‌مدیره سازمان

دارندگان اطلاعات نهانی (Insiders)

- الف: دارندگان اولیه اطلاعات (Primary Insiders)
- (۱) دارندگان دائم اطلاعات نهانی (تبصره ۱ م ۴۶ و مواد ۱۶، ۱۷ و ۱۸)
- (۲) دارندگان موقت اطلاعات نهانی (بند ب تبصره ۱ م ۴۶)
- ب: دارندگان ثانویه اطلاعات نهانی (Secondary Insiders)
- (۱) توصیه شونده (اقوام و خویشان دارنده اولیه و سایرین)
- (۲) دارنده اتفاقی (استراق سمع، دستیابی به مدارک در سطل آشغال و...)

جرم معامله متکی بر اطلاعات نهانی

- لزوم تحقق معامله
- جرم مطلق است: تحقق سود و زیان تاثیری در تحقق جرم ندارد.
- سفارش دهنده باید دارنده اولیه یا ثانویه اطلاعات نهانی باشد.

سوء استفاده از اطلاعات نهانی

- "استفاده": ارائه پیشنهاد خرید یا فروش، تصدیق و تایید خرید یا فروش با اتکای بر اطلاعات نهانی
- - رابطه عموم و خصوص مطلق بین «استفاده» و «معامله» است: هر خرید و فروشی سوء استفاده است اما هر سوء استفاده در قالب خرید و فروش نیست.
- - رابطه امانی شرط است: این شرط فقط در دارنده اولیه(دائم . موقت) وجود دارد. دارنده ثانویه(اتفاقی و توصیه شونده) را شامل نمی شود.
- خاتمه ماموریت مجوز افشا نمی شود: م ۱۸ ق.ب اعضای شورا و سازمان
- عدم آگاهی گیرنده از نهانی بودن، جرم معامله نیست ولی برای ارائه کننده سوء استفاده است.

جرم افشای اطلاعات نهانی

رکن مادی: اقدام به «افشاء» یا «انتشار» اطلاعات نهانی
شرایط تحقق جرم:

- رابطه شغلی دارنده با منشاء اطلاعات شرط می باشد.

افشای اطلاعات، اعم است از افشای عمومی؛ همچون افشاء در رسانه های گروهی و افشای -
خصوصی؛ مثل افشای اطلاعات نهانی به یکی از دوستان خود.

- افشاء باید در غیر موارد مقرر قانونی صورت گرفته باشد و اشخاصی که واجد صلاحیت اطلاع از
آنها نیستند نباید از موضوع خبردار شوند.

شیوه افشاء ممکن است متعدد باشد: شفاهی، نوشتاری، کاغذی یا سایبری

جرم دستکاری بازار

Market Manipulation

● تعریف دستکاری

● «توسل به اقدامات غیر قانونی و ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات، ایجاد قیمت کاذب یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار و کسب منفعت یا دفع ضرر ناشی از آن اقدامات»

● دستکاری مبتنی بر معاملات

● دستکاری مبتنی بر اطلاعات

جرم عدم ارائه اطلاعات به سازمان

- افشای اولیه
- افشای ثانویه

ضمانت اجراها

- جرایم بورسی: جزای نقدی و زندان
- تخلفات انضباطی: جریمه نقدی و سلب صلاحیت مدیران، تذکر و اخطار و ...
- اختلافات: حکم به جبران خسارات مالی

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

1. استفاده از خدمات کمیته تخصصی حسابرسی و حسابرس داخلی؛
2. استفاده از خدمات مشاوران حقوقی آشنا با حقوق بازار سرمایه؛
3. توجه بر پیگیری مکاتبات مراجع قانونی از جمله سازمان بورس توسط مدیران اجرایی
4. عنایت به حقوق مالی و غیرمالی سهامداران؛
5. استفاده از پتانسیل‌های قانونی در بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در امور شرکتی؛
6. توجه به شفافیت اطلاعاتی ناشر؛
7. آشنایی با تکالیف قانونی مدیران و ضمانت اجراهای عدم رعایت آنها؛
8. تقویت امور سهام شرکت
9. کنترل اطلاعات نهانی و عدم انتشار آن به اشخاص فاقد سمت
10. پرداخت سود مصوب سهامداران از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

حقوق بازار اوراق بهادار

حل و فصل اختلافات

غلامعلی میرزایی منفرد

چاپ دوم: زمستان ۱۳۹۵

با تجدید نظر کامل

بنیاد حقوقی سیران

حقوق کیفری بازار اوراق بهادار

غلامعلی میرزایی منفرد

چاپ دوم: زمستان ۱۳۹۱

اختلافات بوری

درپرتو آرای ہیات داوری

دکتر محمد رضا صابر

رئیس شعبہ چارہ دیوان عالی کٹر

دکتر خلا معلی میرزانی مسترد

دیر سابق ہیات داوری

چاپ دوم

مکتبہ
۱۱۵

به امید ایرانی آباد و سرافراز

@dr.mirzaiemonfared

Email:mirzaie784@yahoo.com